పాలిష్

ప్రభాకరం వాచీ చూసుకున్నాడు.

రెండున్నర.

ఎండ నిప్పులు చెరుగుతోంది. చొక్కా చాలాభాగం, లోపలి బనీను పూర్తిగానూ - చెమటతో తడిసిపోయేయి. చిరాగ్గా వుంది.

ముఖాన్న పట్టిన చెమటని రుమాలుతో తుడుచుకున్నాడు. దేహం గరగరలాడింది. మంటగా తోచింది.

అసహనంగా చుట్టూ చూసేడు ప్రభాకరం.

బస్‌స్టాండ్ అంతా పెళ్ళి పందిరిలా సందడిగా వుంది. అవును. ప్రయాణీకుల్లో సగభాం - పెళ్ళివారే; ఎండాకాలానికీ - పెళ్ళి ముహూర్తాలకూ అసలు చక్కటి ముహూర్తం కుదిర్చేడు భగవంతుడు.

ప్రయాణీకుల కోలాహలంలో-ఒకదాని వెంట ఒకటి; ఒక్కొక్క ప్లాట్‌ఫారమ్‌నుంచీ - బస్సులు పోతూనే వున్నై. ప్రతి బస్సుకూ రద్దీ! తొక్కిసలాట! ప్రతి బస్సూ వోవర్‌లోడెడ్!

కళ్ళు కాయలు కాచేలా ఎదురు చూస్తూనే వున్నాడు; బస్సు జాడ లేదు.

ప్రభాకరం మళ్ళీ వాచీ చూసుకున్నాడు. రెండూ ముప్ఫై అయిదు! నిముషాలు యుగాలు కావటమంటే ఇదే కాబోలు.

వొళ్లంతా చిరాగ్గా వుంది. మనసంతా చీదర చీదరగా వుంది. ప్రభాకరంకి ఎండలో ప్రయాణం చెయ్యడమంటే మహా చిరాకు. పైగా ఎండగా వున్నప్పుడు, వాకిలికి వట్టివేళ్ల తడికన్ని వేళ్ళాడదీసి, హాల్లో సీలింగ్ ఫాన్ కింద పడక్కుర్చీలో పడుకుని వక్కపొడి నములుతూ శోభతో కబుర్లు చెప్పడమంటే మహా సరదా. కాని ఈ ప్రయాణాన్ని తప్పించుకో లేకపోయేడు.

కాదు. ఈ ప్రయాణాన్ని తప్పించుకునే అవకాశం శేఖర్ తన కివ్వలేదు.

శేఖర్!—

తనకున్న ఒకేవొక్క ఆప్తమిత్రుడు.

ఆప్తమిత్రుడే కాదు; ఆత్మీయుడు కూడా—

అలాంటి శేఖర్ ఈవేళ వో యింటివాడు కాబోతున్నాడు. ఈ రాత్రి ఎనిమిదింటికి శేఖర్ పెళ్ళి.

శేఖర్ పెళ్ళికి తాను వెళ్ళి తీరాలి.

అందుకే ఈ ప్రయాణం.

బస్సు జాడలేదు. కాళ్లు పీకుతున్నాయి. ప్రక్కగావున్న సిమెంటు బెంచీమీద ముగ్గురు కూర్చుని వున్నారు. వాళ్ళకి చివరిగా ఖాళీ వుంది.

ప్రభాకరం బెంచీమీద అక్కడ కూర్చున్నాడు.

నిరీక్షణ ఎంతటి శాపమో అర్థమౌతోంది ప్రభాకరంకి. ఎండలో ఇలా పడిగాపులు కాయాల్సొస్తుందనే నిన్న ఫోన్‌లో విచారించాడు తను. చుండూరు వెళ్లే బస్సు రెండు గంటలకు వుందనీ; చివరి బస్సు రాత్రి తొమ్మిదింటికని చెప్పాడు ఎంక్వయిరీ క్లర్క్. రాత్రి బస్‌కి వెళ్తే లగ్నం అయిపోతుంది. అందుకనే ఈ బస్‌కి బయల్దేరాడు తను.

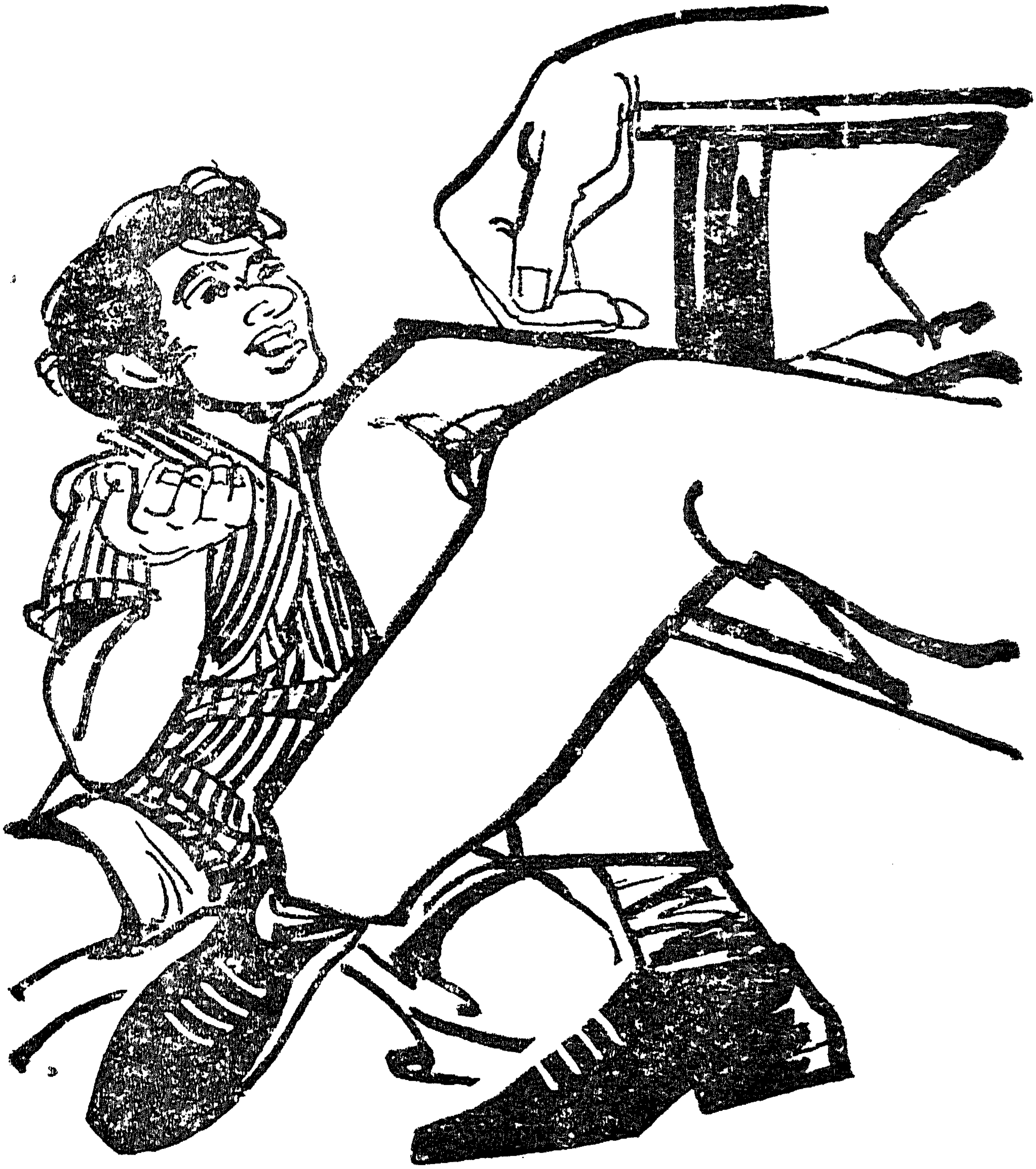

రెండు గంటల బస్సు—

రెండు నలభై దాటుతోంది. అయినా అంతులేదు.

ఎండ నిప్పులు చెరుగుతోంది; వేడిగాలి సుళ్ళు తిరుగుతోంది. చిరాగ్గా ఫుంది. నాలుగో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ తాలూకు రేకులషెడ్ త గ్రీష్మతాపాన్ని క్రిందకు బదిలీ చేస్తోంద.

"బాబూ! పాలీస్ సేత్తాను బాబూ!" ప్రభాకరం ఆలోచనలకి అంతరాయం కలిగింది. విసుగ్గా పక్కకి తిరిగాడు.

సుమారు పన్నెండేళ్ళ కుఱ్ఱాడు నిలబడున్నాడు. అక్కడక్కడా చిరిగి బాగా మాసిపోయిన వాడి చొక్కా లాగూ వాడి వంటిని పూర్తిగా కప్పలేకపోగా, ఒక విధమైన దుర్వాసనను వెదజల్లుతున్నాయి. తైల సంస్కారంలేని జుట్టు చిందరవందరగా వుండి వాడి దీనస్థితిని మరింతగా వ్యక్తపరుస్తోంది. వాడు తన చేతిలోవున్న సంచీని నేలపైపెట్టి ప్రభాకరం కాళ్ళదగ్గర కూలబడ్డాడు.

'బూటులు తలతలా మెరిసిపోయేట్టు పాలీస్ సేత్తా బాబూ! ఒక్క పావలా కాసీ ఇప్పించండి సాలు..." ఆశగా ప్రభాకరం వంక బూట్ల వంక మార్చి మార్చి చూస్తూ వాడి ధోరణిలో వాడు చెప్పుకుపోసాగాడు.

"అక్కర్లేదు వెళ్ళు." ప్రభాకరం మనసులోని విసుగంతా మాటల్లో ధ్వనించింది.

నిస్సహాయంగా ప్రభాకరం వేపొక చూపు చూసి, సంచీ భుజాన తగిలించుకుని, 'పాలీస్' అని అరుచుకుంటూ ముందుకు సాగిపోయాడు వాడు.

బస్సింకా ఎందుకు రాలేదో కనుక్కుందామని ఎంక్వయిరీ ఆఫీసువేపు బయల్దేరాడు ప్రభాకరం.

"చుండూరు వెళ్ళే బస్సెన్నింటికండీ?" ప్రభాకరం అడిగాడు ఎంక్వయిరీ క్లర్క్‌ని.

"రెండుగంటలకండి!" ఎంక్వయిరీ క్లర్క్ తన మామూలు ధోరణిలో జవాబిచ్చాడు.

"ఇప్పుడు మూడు కావస్తోంది కదండీ!"

"పదిగంటలకి వెళ్ళిన బస్సే తిరిగొచ్చి రెండు గంటలకి రెండో ట్రిప్పుగా బయల్దేరుతుందండి. పదిగంటలకు వెళ్ళి బస్సు ఇంతవరకూ తిరిగి రాలేదు. రాగానే బయల్దేరుతుంది. మీరు నాల్గో నంబరు ప్లాట్‌ఫారం మీదకి వెళ్ళండి. బస్ అక్కడికే వస్తుంది."

ప్రభాకరంకి వెంటనే తిరిగి ఆ ప్లాట్‌ఫారం మీదకి వెళ్ళాలనిపించ లేదు. కాస్త రిలీఫ్‌కోసం కాంటీన్‌వేపు దారితీశాడు. కాఫీ తాగి బస్సొచ్చేసిం దేమోనని వెంటనే నాలుగో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ మీదకి వచ్చాడు. ఇంకా రాలేదు. ఇందాక తను కూర్చున్న చోటు ఖాళీగానే వుంది.

అదే స్థలంలో కూలబడ్డాడు.

'కనీసం ఆదివారం మధ్యాహ్నం కూడా శోభ చేతి కాఫీ తాగే ప్రాప్తం లేదు.' ప్రభాకరం మనసు బాధతో మూల్గింది. శోభ గుర్తుకు రాగానే అతని మనసు కొద్దిగా వుత్సాహాన్ని పుంజుకుంది. ఆలోచన్లు శోభ చుట్టూ పరు గెత్త సాగాయి.

'శోభ తన భార్య కావడం నిజంగా తన అదృష్టమే. శోభను చేసుకున్న తరువాతే తనకి వుద్యోగం వచ్చింది.'

కాఫీ తన ప్రభావాన్ని చూపుతోంది. శరీరమంతా వుడికిపోతోంది. గుడ్డలు చెమటతో పూర్తిగా తడిసిపోయేయి. అయినా అతని ఆలోచన్లు శోభ చుట్టూ పరిభ్రమించసాగాయి.

"సార్..." పిలుపుతో ప్రభాకరం మనసు శోభ దగ్గర్నుంచి వెనక్కి పరుగెత్తుకొచ్చింది.

ఎదురుగా ఇందాకటి పాలీష్ కుఱ్ఱాడు నిలబడున్నాడు. చాచి చెంప దెబ్బ కొడదామనిపించింది ప్రభాకరంకి.

"సార్... పాలీస్..."

"ఇందాకే అక్కర్లేదని చెప్పలా- మళ్ళీ ఎందుకొచ్చావ్?" మండి పడ్డాడు ప్రభాకరం.

"ఒక్క పదేను పైసలిప్పించండి సాలు. బూట్ల నద్దంలా సేత్తా బాబూ!" ప్రాధేయపడ్డాడు వాడు.

"బూట్లు బూట్లులా వుంటే చాలు. అద్దంలాగానూ వద్దు, దువ్వెన లాగానూ వద్దు. వెళ్ళు." మారు మాట్లాడకుండా చేతిసంచీతో ముందుకు సాగి పోయేడు పాలీష్ కుఱ్ఱాడు.

విసుగ్గా వాచీవంక చూసుకున్నాడు. మూడు దాటింది. ఇంకా బస్సురాలేదు. మళ్ళీ ఎంక్వయిరీ ఆఫీస్‌వేపు బయల్దేరాడు.

"చుండూరు వెళ్లే బస్సెప్పుడు వస్తుందండీ?"

"ఈపాటికి రావల్సిందండి. బహుశ బస్సు మధ్యలో ఎక్కడో ట్రబులిచ్చి వుంటుంది."

"ఎంతసేపట్లో రావచ్చంటారు?"

"ఆ విషయం నాకెట్లా తెలుస్తుందండీ? ఈపాటి కెప్పుడో రావల్సింది; రాలేదు." అతని కంఠంలో కొద్దిగా విసుగు ధ్వనించింది.

ఇంకా అక్కడ నిలబడ బుద్ధిపుట్టలేదు ప్రభాకరంకి. బుక్‌స్టాల్‌లో వీక్లీ కొని తిరిగి నాలుగో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ చేరుకున్నాడు.

తనచోటు తనని నవ్వుతూ ఆహ్వానిస్తోంది. అక్కడే కూలబడి వీక్లీ తిరగెయ్యసాగాడు.

మరో పావుగంట గడచినా బస్సురాలేదు. పుస్తకం చదవబుద్ధి పుట్టడంలేదు. పుస్తకం మూసేసి బస్‌స్టాండ్‌లో తిరుగుతున్న మనుషుల్ని చూస్తూ గడపసాగాడు.

ఊగో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ కెదురు ఎనిమిదో నెంబరు ప్లాట్
ందున్న మనుషుల్ని పైసలడుక్కుంటోంది ఓ పిల్ల.

పిల్లకి షుమారు పదేళ్ళుంటై. ఒక చెయ్యి, ఒక కాలూ అవిటి. నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద మనుషుల్ని యాచించడం అయి
ాలుగో నెంబర్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌కేసి బయలుదేరింది.

ఇంతలో ఓ ముసలమ్మ గబగబా పిల్ల దగ్గరికొచ్చింది. ఆ పిల్ల
లోనున్న చిల్లర్ని ముసలమ్మ చేతిలో పోసింది. ఆ చిల్లర తీసుకుని
సురుగా వచ్చిందో, అంత విసురుగానూ వెనుదిరిగింది ముసలమ్మ.

ప్రభాకరంకి తనెప్పుడో చదివిన కథ గుర్తుకొచ్చింది.

'ఒక నిర్భాగ్యుడు తన కన్నకొడుకు, కూతురూ అనే మమకారాన్ని మరచి; చిన్నప్పుడే వాళ్ళకాళ్ళూ చేతులూ విరిచేస్తాడు. తరువాత
ాటికోసం వాళ్ళతో వ్యాపారాన్ని ప్రారంభిస్తాడు.'

ఆ పిల్ల నాల్గో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద యాచించడం ప్రారం
చి. ప్రభాకరం చూపులు ముసలిదానికోసం పరుగెత్తాయి. ముసలమ్మ
రో నెంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ చివర మరో ముష్టిపిల్లతో మాట్లాడుతోంది.

"సార్! బూట్లకి పాలీస్ సేత్తాను. మీ ఇట్టం వచ్చినంత దయ
సండి." జాలిగా దగ్గర కొచ్చాడు పాలీష్ కుఱ్ఱాడు.

తన ఆలోచనలకి అడ్డం వచ్చిన వాణ్ణి మూతిమీద తన్నాలనిపించింది
కరంకి. కానీ, అది బస్‌స్టాండ్ అని వూరుకున్నాడు.

"నీకెన్నిసార్లు చెప్పాలి? వెళ్ళవతలికి."

"ఆ మాటనకండి సార్! ఇయాల తెల్లారిన తరువాత పచ్చి మంచి కూడా తాగలేదు. మీరు బూట్లకి పాలీష్ సేయించుకుని కనీసం
సలన్నా ఇత్తే సింగిల్ టీ తాగుతా బాబూ!" ఆశగా చూడసాగాడు
కరంవేపు.

"నాకు పాలిష్షూ అక్కర్లేదు; పాడూ అక్కర్లేదు. వెళ్ళవతలికి పో..." ప్రభాకరంలోని విసుగు తారస్థాయి నందుకుంది.

'అసలివాళ బస్సొస్తుందో, రాదో కనుక్కోవాలి!' ఎంక్వయిరీ ఆఫీస్‌కేసి బయల్దేరాడు.

"ఏవండీ! చుండూరు వెళ్ళే బస్సు ఇవాళ వస్తుందంటారా?"

"ఎన్నిసార్లు చెప్పనండి - పదిగంటలకి వెళ్ళిన బస్సు ఇంతవరకూ తిరిగి రాలేదు."

"అది రాకపోతే ఇక్కడ్నించీ మరో బస్సును పంపరా?"

"ఆ విషయాలేవీ నాకు తెలీవండి. ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద ఇనస్పెక్టర్ గారుంటారు. ఆయన్నడగండి." విసుగ్గా జవాబిచ్చి ఫోన్ మోగుతుంటే రిసీవర్ అందుకున్నాడు.

చెంపమీద కొట్టినట్లనిపించింది ప్రభాకరంకి. బస్ రాలేదన్న విసుగు, చిరాకు, కోపం-పోయి; ఎంక్వయిరీ క్లర్క్ సమాధానానికి కోపం, ఉక్రోషం కలిగేయి.

'డర్టీ నాన్సెన్స్!' గొణుక్కున్నాడు.

'గంటలు గంటలు లేటు.' తనలో తాను సణుక్కున్నాడు.

భారంగా అడుగు లేస్తూ పచార్లు చెయ్యటం మొదలెట్టాడు.

"సార్! పాలిస్" మళ్ళీ ప్రత్యక్షం.

ప్రభాకరం వాడికేసి పురుగుని చూసినట్లు చూసేడు. కళ్ళు చికిలించేడు; నొసలు చిట్లించేడు; మూతివంకర తిప్పేడు.

వాడికళ్ళల్లో దైన్యం, వాడి మాటల్లో ప్రాధేయత; వాడి చూపుల్లో అభ్యర్థన పీటన్నిటికీ వెనగ్గా నీడలా వాడిని తరుముతున్న అవసరం;

ఆ అవసరానికి ముఖ్యమైన ఆకలి! - వీటన్నిటికీ మించి ఎంక్వయిరీ క్లర్క్ మాటల్లోని విసుగు, కోపం, చిరాకు, అసహ్యం తక్కున స్ఫురించేయి.

ఇవన్నీ గోచరించడంతో ప్రభాకరం విచలితుడైనాడు. ఏదో ఆలోచన మెరుపులా మెరిసింది.

జేబులోనుంచీ అర్ధరూపాయి నాణెం తీసి వాడివేపు విసిరేడు. కళ్ళల్లో ఆనందమైన మెరుపుతో వంగి దాన్ని తీసుకున్నాడు వాడు. అప్పటికప్పుడే ప్రభాకరం ముందుకి నడిచేడు.

"సార్! పాలీస్... సార్..." వాడు అరుస్తున్నాడు.

"వద్దులే పోరా..." అంటూ గబా కాంటీన్‌వేపు అడుగులు వేయ సాగాడు ప్రభాకరం. 'తనకింక ఏ పాలిష్ అక్కర్లేదు. అవసరం మనిషిని చేయిపట్టి నడిపిస్తుంది. ఆతృతని పెంచుతుంది. వివేకాన్ని మరుగు పరుస్తుంది. తను ఇతరుల్ని చీదరించుకున్నట్లు మరొకరు తనను చీదరించు కున్నప్పుడే బుద్ధి వికసిస్తుంది. వేదాంతిలా సన్నగా నవ్వుకున్నాడు ప్రభాకరం.

పిలుస్తున్నా పలక్కుండా వెళుతున్న ప్రభాకరాన్ని చూసి విస్తు పోతూ నిలబడ్డాడు పాలిష్ కుర్రాడు.

(జ్యోతి మాసపత్రిక మార్చి 1975)